

فرصت‌ها و موقعیت‌ها؛ شیرازه‌ی دفتر زندگی

حرف اول

مدیر مسئول

اقدام دیرنگام به همان اندازه بی‌ثمر و آفت‌زاست که اقدام زودنگام. خردمندان همیشه در اندیشه‌ی شناخت موقعیت مناسبند تا اهداف مورد نظر خود را با دقت و اطمینان خاطر در وقت مقتضی و بهنگام و به دور از هر آفت ناشی از اقدام زودنگام و یا دیرنگام محقق سازند. اگر همه‌ی عوامل برای انجام یک فعالیت و یا تحقق یک منظور خاص فراهم باشد اما از کشف موقعیت مناسب و یا از اقدام در موقعیت مناسب غفلت شود، چنان است که گویا کاری صورت نگرفته و ثمره‌ای در پی نداشته است. موقعیت‌یابی و موقعیت‌شناسی در هر زمینه از اصول مسلم اقدام موفقیت‌آمیز است. شناخت موقعیت، نوعی سازگارشدن تمام متغیرها و شرایط و عناصر از یک‌سو با ظرفیت زمانی و لحظات حساس تحقق یک امر یا یک پدیده از جانب دیگر است. به هر اندازه این سازگاری دقیق‌تر و کامل‌تر باشد، ضریب اطمینان به حصول نتیجه‌ی مطلوب و موفقیت لازم بیش‌تر و بالاتر خواهد بود. پروردگار مهربان برای بندگان خویش در گذر سال‌ها و فصل‌ها و ماه‌ها و روزها فرصت‌ها و موقعیت‌های شایسته‌ای را فراهم می‌سازد بلکه آنان از عمر و وجود و امکانات به دست آمده هر چه بهتر و بیش‌تر در مسیر سعادت خود بهره‌برداری کنند. موقعیت‌هایی که با عنایت‌ها و محاسبه‌های دقیق الهی در اثر گذر زمان پدید می‌آید، کاملاً دست‌یافتنی می‌گردد و به خوبی می‌تواند به بروز تحولات چشمگیر در زندگانی انسان بینجامد. مهم این است که آدمی در صید لحظات خظیر و حساس زندگی، موفق عمل کند و هیچ موقعیت ممتازی را بی‌سبب از دست ندهد. پیامبر اکرم (صلی‌الله علیه و آله) می‌فرماید: «إِنَّ لِرَبِّكُمْ فِي أَيَّامٍ دَهْرِكُمْ نَفَحَاتٌ أَلَا فَتَعَزَّوْا لَهَا» (بحارالانوار، ج ۷، ص ۲۲۱). همانا از جانب پروردگارتان در روزگاران شما نسیم‌هایی وزیدن می‌گیرد، پس با هشیاری و آگاهی خویشتان را در معرض این نسیم‌ها قرار دهید این نسیم‌ها همان موقعیت‌های ممتاز و سرآمدی است که گهگاه به توفیق الهی فراهم می‌شود. از این رو موقعیت‌های ارزشمند به دست آمده را می‌توان به توفیق الهی مستند دانست که بسته به شرایط و احوال و اوضاع انسانی هر از گاهی نصیب بندگان خدا می‌شود تا از آن بهره‌برداری مفید و لازم به عمل آورند. از آن گذشته، موقعیت‌ها کمیاب‌ترین و با وجود این فرارترین حلقه از حلقه‌های زندگی هستند که اگر از دست روند، به چنگ آوردن و بازیافت آنان بسیار سخت و چه‌بسا ناممکن خواهد بود. با از دست رفتن فرصت‌ها و موقعیت‌ها، شیرازه‌ی زندگی از هم پاشیده خواهد شد و زندگی به صورت حلقه‌هایی ناپیوسته درخواهد آمد و انسان از عمر گرانبمایه خویش بهره‌چندانی نخواهد برد، بلکه ناچار با ورزش هر بادی به هر سویی کشانده خواهد شد.

حضرت علی علیه‌السلام می‌فرماید: «... الْفُرْصَةُ تَمُرُّ مَرَّ السَّحَابِ فَانْتَهِزُوا فُرْصَ الْخَيْرِ» (نهج البلاغه، حکمت ۲۰). فرصت به‌سان ابر بهار (از بالای سر انسان به سرعت) می‌گذرد، پس فرصت‌های شایسته را دریابید. تاریخ‌گواهی می‌دهد نادیده گرفتن و از دست دادن موقعیت‌های ممتاز زندگی، چه فتنه‌ها و بلاهایی دامن‌گیر نسل‌ها و عصرها کرده است. گاه شده که عدم درک درست از یک موقعیت ویژه و استثنایی به ناپودی یک جریان و یا حرکت خطیر انجامیده است. همچنان تاریخ‌گواه است که شخصیت‌های برجسته و موفق و چهره‌های نامدار و ماندگار در هر عصر و زمانه و در طول تاریخ متمدنی بشریت، کسانی بوده‌اند که موقعیت‌های حساس و سرنوشت‌ساز را در زندگی خود کشف و از آن‌ها به‌طور شایسته در مسیر تحقق آرمان‌های خویش بهره‌برداری کرده‌اند. پایداری و ماندگاری جریان‌ها و حرکت‌ها و نهضت‌ها همواره رهین شناخت درست رهبران از واقعیت‌ها و موقعیت‌هاست. از باب نمونه، امام راحل قدس سره و امام خامنه‌ای مدظله‌العالی را بایستی در زمره‌ی شخصیت‌های برجسته و استثنایی جهان معاصر برشمرد که چگونه به پشتوانه‌ی امدادهای آشکار و غیبی الهی و با درک درست از موقعیت‌های سرنوشت‌ساز، جریان برخاسته از انقلاب اسلامی را در مسیر تحقق اهداف و منویات الهی هدایت کردند و نه تنها در سطح کشور و منطقه بلکه در سطح جهان تأثیرگذار شدند. دولتمردان ما نیز باید به درجه‌های معتابیهی از شناخت موقعیت‌ها دست یابند و با دست‌کم با تکیه و تأکید بر مواضع و رهنمودهای امام و مقام معظم رهبری در درک موقعیت‌ها همواره به علاج واقعیه پیش از وقوع بیندیشند، تا در شرایطی که می‌دانیم دشمنان مکار همچنان در کمین برداشت از فرصت‌ها و موقعیت‌ها برای ضربه زدن به نظام و انقلاب اسلامی هستند، مجال هر گونه فتنه‌گری را از آنان بازستانند. امروزه هیچ عالم و فرهیخته و سیاستمداری را در گستره جهانی نمی‌توان سراغ داشت که به اندازه‌ی این امام و مقام معظم رهبری موقعیت‌شناس باشند و بر حسب موقعیت‌ها موضع مناسب بگیرند.

فرصت را مغتنم شمرده، ضمن تشکر فراوان از همه‌ی پژوهشگران و نویسندگان فرهیخته و عزیزیه که برای این ویژه‌نامه فرهنگ پویا از خامه‌ی اندیشه‌ی خود قلم روشننگر خویش

به نگارش آوردند و به یمن فکر و اندیشه‌ی آنان این شماره به ظهور رسید، اهل تحقیق را به مطالعه‌ی مقالات و مطالب پیش‌رو در این ویژه‌نامه دعوت می‌کنیم.

